



בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 32331-09-20

בפני כבוד השופטת אספרנצה אלון

המעוררת

מ"ג

ע"י ב"כ עוה"ד דורית סברדליק

נגד

המשיב

מ"ג

ע"י ב"כ עוה"ד אבי אמר

פסק דין

1. לפניי ערעור על פסק דין שניתן בבית משפט לענייני משפחה בקריות (כב' השופט ניר זיתוני) במסגרת ה"ט 54647-08-20 מיום 7.9.20, במסגרתו האריך תוקפם של צווי הגנה שנתנו כנגד המערערת ל-3 חודשים נוספים ובמצטבר 9 חודשים - קרי מיום 11.3.20 ועד ליום 9.12.20 (להלן: "**בית משפט קמא**" ו/או "**פסק הדין קמא**", בהתאמה).
2. יצוין כי מדובר בבני זוג שנשאו זל"ז בשנת 1996 ומנישואיהם נולדו להם שני ילדים - א' בגיר יליד 1999 (כבן 21) וקטין א' יליד 2005 (כבן 15), אשר הוכרזו כקטין נזקק והוצא למסגרת פנימייה תחת צו של חוק הנוער. בתחילת חודש ספטמבר 2020 נקלט הקטין בפנימייה בחסות הנוער והוא מגיע לביקורי בית אחת לשבועיים לסופי שבוע.
3. מאז חודש אפריל 2019, מנהלים הצדדים הליך גירושין מר ומרובה תביעות ועולה כי פניהם לגירושין. בין השאר, התנהלו בבית משפט קמא תביעות על פי החוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א-1991 (להלן: "**חוק למניעת אלימות**") ועל פי החוק למניעת הטרדה מאיימת, התשס"ב-2001 (להלן: "**חוק מניעת הטרדה מאיימת**") וכן מתנהלות בפניו התביעות הרכושיות - פירוק שיתוף ואיזון זכויות.
4. בדיון שהתקיים בפני בית משפט קמא במסגרת הבקשה להארכת צווי ההגנה נחקרו הצדדים וכן העיד הבן הבגיר - פרוטוקול הדיון מחזיק 16 עמודים. לאחר הדיון, ניתן פסק הדין קמא.

בית משפט קמא קבע:-

"8. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים, הגעתי לכלל מסקנה כי חרף העובדה שחלק מטענות המשיבה נמצאו נכונות, וחלק מטענות המבקש נמצאו לא

**מדויקות, בלשון עדינה, ישנה הצדקה בסופו של דבר להאריך את צו ההגנה
למשך 3 חודשים נוספים מהטעמים שיפורטו להלן."**

5. שבעה נימוקים מנה בית משפט קמא שמכוחם החליט להאריך שוב את צו ההגנה לתקופה מצטברת של תשעה חודשים, ואלו הם: -

הראשון- בית משפט קמא נתן משקל רב להמלצות תסקיר עו"ס לסדרי דין מיום 6.9.20 (להלן: **"התסקיר"**). ההמלצות - שנתנו לאחר שיחות טלפון שקיימה העו"ס עם הצדדים והתייעצות עם צוות המחלקה (עו"ס משפחה ועו"ס לחוק הנוער)- היו המשך הרכקת המערערת מהבית ומהקטין ופיקוח וליווי אנשי מקצוע על הקשר ביניהם.

השני- התנהגות הצדדים בדיון שהתקיים בפני בית משפט קמא **"התקשו לקיים את כללי הדיון, דיברו ללא רשות והפריעו למהלך התקין של הדיון, מחזקת את הצורך להמשיך את ההרכקה של הצדדים זה מזה"** (סעי' 9 לפסק הדין קמא).

השלישי- עמדתם המשותפת של הצדדים כי אם יבוטל צו ההגנה והמערערת תשוב לבית הנישואין, החיים המשותפים של הצדדים לא יהיו פשוטים, בלשון עדינה. להבנת בית משפט קמא, מטרות החוק למניעת אלימות מצדיקות להאריך את תוקפו של הצו פעם נוספת כדי לשמור על תחושת המוגנות של המשיב ושל ילדי הצדדים (סעי' 10 לפסק הדין קמא).

הרביעי- אין במפגשים של הילדים עם המערערת כדי להעיד על היעדר מסוכנות- **"אין משמעותה במקרה שלפניי כי אירועי העבר הקשים שהתרחשו בבית הצדדים גם בשנה אחרונה, לא יחזרו על עצמם. נהפוך הוא, העובדה כי מתקיימים מפגשים בין ילדי הצדדים לבין האם מחוץ לבית הצדדים והרחקת המשיבה מהבית הביאה את המערכת המשפחתית הסוערת לרגיעה, הכוללת קשר בין ילדי הצדדים לבין האם, רק מחזקת את נכונות המלצת העו"ס להמשיך את הרכקת האם מהבית כדי לשמר רגישות מבורכת זו"** (סעי' 10 לפסק הדין קמא).

החמישי- המערערת סובלת מהתנהגות פוסט טראומה אך מטופלת ב**"חיבוקים, נשיקות וספורט"** ובכך אין די כדי להתמודד עם קשייה אלא שהיא מציבה **"את עצמה בפני גורם סיכון משמעותי להישנות אירועי העבר"** (סעי' 11 לפסק הדין קמא).

השישי- בית משפט קמא התרשם כי המשיב אינו מאריך ומסרב לבית משפט קמא את התביעות הרכושיות וכי הבקשה למתן צו הגנה אינה שימוש לרעה בהליכי משפט (סעיף 12 לפסק הדין קמא).

השביעי- התרשמותו מהבן הבגיר, אותו שמע בפעם השנייה, עדות שאינה מתיישבת באופן מלא עם גרסת המשיב כפי שתוארה בבקשה (סעיף 12 לפסק הדין קמא).

6. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים בפני בית משפט קמא ועיינתי בפרוטוקול הדיון שהתקיים בבית משפט קמא, בפסקי דין קודמים שנתן בית משפט קמא במסגרת צווי הגנה בפסק דינו של בית משפט קמא- נשוא הערעור, טענות הצדדים כפי שנשמעו בפניי ביום 17.9.20 והתרשמותי הישירה מהם, שוכנעתי כי יש להתערב בפסק דינו של בית משפט קמא ולהורות כי הצו יפקע.

7. המסגרת הנורמטיבית החלה בענייננו היא סעיף 5(א) לחוק למניעת אלימות, המורה כי תוקפו של צו הגנה לא יעלה על שלושה חדשים. בית המשפט רשאי להאריך את תקפו של הצו מפעם לפעם, ובלבד שהתקופה הכוללת לא תעלה על ששה חדשים. ואולם, מנימוקים מיוחדים שיפורטו בהחלטתו, רשאי הוא להאריך את תוקפו של הצו לתקופה כוללת שלא תעלה על שנה אחת וכן, מנימוקים מיוחדים כאמור, רשאי בית המשפט להאריך את תוקפו של צו הגנה לתקופה כוללת שלא תעלה על שנה אחת נוספת. בענייננו, לא התקיימו נימוקים מיוחדים ואף לא צוינו בפסק הדין קמא נימוקים מיוחדים המצדיקים הארכת הרכבתה של המערערת מהבית לתקופה מצטברת של 9 חודשים.

8. סעד של הרחקה של אדם מביתו הוא סעד חריף, הפוגע בזכות יסוד חוקתית להשתמש בקניין ועל כן נקבע בפסיקה כי סעד זה הינו הסעד האחרון מבין הסעדים שיש ליתן להבטחת מדור שקט ושלו (ראו ע"א 192/82 **אריה סדן נ' פביאן סדן** פ"ד לו(4), ע"א 458/79 **ניר נ' ניר**, פ"ד ל"ה(1), 518). גם אם התקיימו כל התנאים על פי החוק למניעת אלימות, נקבע כי הצו יינתן רק לתקופה קצובה של שלושה חודשים או לכל היותר שישה חודשים בלבד. בענייננו, כאמור, נדרשים טעמים מיוחדים להאריך את צו ההגנה שכן מדובר בהרחקה לתקופה מצטברת של 9 חודשים. האם מתקיימים בענייננו טעמים מיוחדים? אני בדעה שלא ואפרט בקצרה.

9. לדידו של המשיב יש להאריך פעם נוספת את צו ההגנה וזאת על שום מה? "רצף של אירועים והפרות של צו הגנה קיים" (סעיף 4 לתצהיר לבקשה לצו הגנה) וכן "המשיבה לא בריאה בנפשה, לא צפויה, מטרידה, מתפרצת, מאיימת, פוגעת פיזית וברכוש. לא הפסיקה מעולם להיות אלימה" (ס' 12 לתצהיר לבקשה לצו הגנה). המשיב כאמור מבקש להאריך את צו ההגנה מכוח העילות הנקובות בסעי' 3(3) לחוק למניעת אלימות במשפחה הקובע כדלקמן: "**התעלל בבן משפחתו התעללות נפשית מתמשכת, או התנהג באופן שאינו מאפשר לבן משפחתו ניהול סביר ותקין של חייו**". עילה זו מחייבת ריסון שיפוטי ובענייננו אין בה כדי להוות טעם מיוחד.

10. בפני בית משפט קמא הוכח כי המערערת והמשיב נפגשים זה עם זה חרף צו ההגנה ולא אחת. עוד הוכח בפני בית משפט קמא, כי המערערת נפגשת עם הילדים לאורך כל תקופת ההרחקה, הן בבית אמה והן במסעדות. מפגשים אלו היו בידיעת המשיב ואף בעידודו ו/או ביוזמתו. יש בהם כדי ללמד שהמשיב אינו חושש מהמערערת בעצימות הנדרשת להארכת צו ההרחקה לתקופה של תשעה חודשים. אין להתעלם גם מהפערים בין הצדדים. חוסנו הכלכלי והרגשי של המשיב בולט על פני המערערת. המשיב בתפקיד בכיר ב... ובעל שכר

קבוע וגבוה, ואילו המערערת מתקיימת מקצבה בגין נכות נפשית. המשיב חי ומתגורר בבית המשותף, יש לו יכולת כלכלית לשכור דירה משלו ויכן ש לו גם יכולת לגור בבית אמו (ראו פרוטוקול הדיון בפניי). הפתרון שהצעתי למניעת המגורים המשותפים, שלא על דרך צו הגנה, אלא בתשלום חודשי שיעביר המשיב למערערת, סכום סביר, תוך הקפאת תשלום המשכנתא השוטף וזאת על מנת לאפשר לה לשכור דירה ושתשלום זה יקוזז ויופחת מחלקה של המערערת בעת איזון הזכויות, מחלקו של המשיב. המשיב סירב לפתרון זה. גם העובדה שבית משפט קמא חייב את המשיב במלוא תשלום שכר המומחים וציין כי אין הצדקה לכך שהמומחים שמונו לפני כחצי שנה טרם הגישו את חוות דעתם, מגבירה בעיניי את הספק שמדובר בבקשה שהוגשה בתום לב.

11. באשר לקטין, אציין כי בשונה מצו ההגנה הקודם שניתן בעניינם של הצדדים, אין הוא כעת מתגורר בבית אלא הוא כאמור הוצא לפנימייה ומגיע אחת לשבועיים לסופי שבוע. בצו ההגנה הקודם קבע בית משפט קמא כי כל עוד לא נמצאה לקטין מסגרת פנימייתית מתאימה, יש הצדקה להמשך תוקפו של צו ההגנה כדי לאפשר לקטין את השלווה לה הוא זקוק בביתו (סעי' 10 לפסק הדין מיום 15.6.20) ואז ציווה על הרחקה לששה חודשים. בפסק הדין קמא העניק בית משפט קמא את אותו משקל להבטחת מדור שלו ושקט לקטין, קטין כאמור שאינו מתגורר בבית אלא מגיע מעת לעת לחופש מהפנימייה. בכך לטעמי שגה בית משפט קמא. אין זה מידתי ואין זה צודק ונכון שהמערערת, תמשיך להיות מורחקת מהבית מעבר לחצי שנה בעוד הקטין, שלעת הזו אינו מתגורר בבית אלא הוצא לפנימייה ואף נפגש עם אמו לעיתים קרובות, גם בתקופת צו ההגנה, וזאת רק בשל הטעם "ישנה חשיבות להמשיך לשמור על יציבות בחייו, ככל הניתן, בכדי לשפר את סיכויי הסתגלותו בפנימייה" – נימוקי העו"ס להמשך הרחקת האם.

12. ודוק, אין ספק כי חיי הצדדים יחד תחת קורת גג אחת לא יהיו נוחים בלשון המעטה, וזאת על רקע עברם וכן ההליכים המשפטיים המתנהלים ביניהם בערכאות השונות. כן אינני מקלה כהוא זה בתחושותיו של המשיב, וברצונו הכן להגן על ילדיו מפני התפרצויות המערערת שעלולים להתרחש, עם זאת, יש לזכור כי כבר בעבר, ולאחר שהוציא צו הגנה כנגד המערערת, **צו ההגנה הופר ע"י שני הצדדים יחד**. הצדדים שניהם נפגשו ואף קיימו יחסים אינטימיים בהסכמה הדדית. מסופקני אם אדם החושש מאלימות בעצמות כה גבוהה, כזו שיש בה כדי לדרוש הארכת תוקפו של צו ההגנה מנימוקים מיוחדים, אכן נפגש ומקיים יחסים אינטימיים מרצון עם אותו צד שכנגד. להיפך, יחסים אינטימיים תוך רצון הדדי הינם יחסים המתאפשרים ומאפשרים קרבה, אינטימיות וחשיפה לפגיעות.

13. בית משפט קמא הפנה לתמ"ש (ת"א) 32952/05, וגזר ממנה גזרה שווה לענייננו אלא ששם ניתן צו ההרחקה לתקופה של חצי שנה ולא של תשעה חודשים ומדובר בהבדל מהותי. שם לא נדרשו טעמים מיוחדים ואילו כאן מחויבים טעמים מהותיים. שם התסקיר דיבר על **מצב כרוני של אלימות מתמשכת שלא ניתנת לשינוי, שהיית התובעת בעבר במקלט לנשים מוכות, וההערכה הייתה כי קיימת מסוכנות גבוהה ביותר במיוחד לאור ההכחשות של הנתבע את אלימותו ואילו בענייננו אין כך**. בענייננו מדובר במשפחה המקיימת מערכת

יחסים מורכבת וסוערת מזה תקופה ממושכת. אין הערכת מסוכנות אלא רצון להעניק יציבות לקטין ולאפשר לו את הסתגלותו בפנימייה.

14. כאמור, אין בפנינו נסיבות מיוחדות כדרישת המחוקק המצדיקות הארכת צו ההגנה מתקופה של שישה חודשים לתקופה נוספת ובסך הכל הרחקה לתשעה חודשים. הארכת צו ההגנה תפגע בעיקרון המידתיות, הנהוג במשפט ישראל מאז ומתמיד, קל וחומר כאשר מדובר בפסקת ההגבלה שבחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, הקובעת כי אין לפגוע בזכות אדם חוקתית "אלא בחוק ההולם את ערכיה של מדינת ישראל, שנועד לתכלית ראויה, ובמידה שאינה עולה על הנדרש, או לפי חוק כאמור מכוח הסמכה מפורשת בו". המרכיב בדבר ה"מידה שאינה עולה על הנדרש" משקף את עקרון המידתיות. משהוכר עיקרון זה במשפט החוקתי, אך טבעי הוא שבכך נפתח הפתח הפורמאלי להכרה במבחן זה בתחומי המשפט השונים. עיין דברי כב' המשנה לנשיא דאז השופט אהרון ברק בג"ץ 3477/95 ישראל בן-עטייה נ' שר החינוך, התרבות והספורט, מט(5) 001 (1996).

15. סוף דבר, אני מורה כי הצו שאסר על המבקשת להיכנס לבית הצדדים ..., יפקע ביום ... וכן יפקע הצו שאסר על המערערת להימצא במרחק של 20 מטר מהדירה (סעי' 13א'ב' לפסק הדין קמא), שאר ההוראות יישארו על כן.

16. אני מחייבת את המשיב בהוצאות בסך של 5,000 ₪ אשר ישולמו לידי המערערת תוך 30 יום מהיום שאם לא כן, יישאו הפרשי הצמדה וריבית כחוק.

פסק הדין מותר לפרסום לאחר שהושמטו בו פרטים מזהים וכן נערכו תיקוני עריכה.

המזכירות תמציא בדחיפות פסק דיני לצדדים ותסגור התיק.

ניתן היום, ז' תשרי תשפ"א, 25 ספטמבר 2020, בהעדר הצדדים.



אספרנצה אלון, שופטת